

טבת

מסכת מבוארות

שבו התבארנו יחד, ועל זה רבי יהודה אומר, אין מכבשין את הרחיים בתחלה כשהיא חדשה, והטירה בו מרובה, אבל לישנה מרוב, והחמים בקריא להו שאפלו חדשה מרוב. * עושים מעקה לנג ולמורפסת שלפני העליה, ורק מעשה הדיז, דהיט שיתו האגנים זה על זה כפי רבי טוחן ביטוי, את הסדקין שבגג שאינו משפיע, שלא ירדו הנשמים לבית, ומעגילין אותן בגומעילה, עץ גגל שבו מחליקין הגגות, ומחליקו בני דורגל קעין מעגלה, אבל במעגלה עצמה אסורה (מקרא) אבל לא במחליצים, שיש בו משהו אפון, הצידי שבגלית, והגורו חשוד שבו הצידי מסוכב, והקורה שבהקרת הבית, והמעגל והמפתח על אחת מצלו משבוי, מתקנן במועד מופת הנגנים, ובלבד שלא יזון מלאכתו במועד, שלא יאמר אמתוך עד שזא זמני פניו, וכל כבשין יקרות ודינים כבשין, שהוא יסול לאכול מהו במועד, שוכבשין מרוב, כובשן במועד.

פרק ב במשנה זאת וכו בשלאחריה מרש רשי' ומילי' מילי' קא תני, אבל כל השנה, ואנס, ופועלים, במועד וכובר אשי' ומקרא, והרבי' מפרש ושמייה

לפני המועד, ודברים הפתורים במועד אסורים בימי אבלו כרבי שמאי, ואחזו להבטו לפי דברי הרבי' ב, מי שהפך את זיתיו בתוך הכלי שנקרא מעטן, ששם מתחממין כדי להוציא שמנו, ואחר שמתקנן מצד לצד אם אין טוחנן יש בו הפסד מרובה, וארעו אבל לפני המועד, ואינו יכול לטחנן, שאבל אסור במלאכה, שארעו שאר אנס, בו שהטעוהו פועלים, שהכתיחו לבא ולא באו, הני הפסד מרובה, ולכן טוען במועד על הדינים קורה ראשונה של בית הבד, ומכבדין על הדינים פעם ראשונה כדי שיובר קצת ולא יתפסדו, ומתקנה לאחר

המועד לגמר דריכתו, דשוב לא יפסדו כל כך, דבמי רבי יהודה, רבי יוסי אומר, זולף שופך היתים על גבי בית הבד שהורכים שם היתים, וגומר דריכתו וסחיטתו, ומניסין השמן לתביתו אין סותם פי התבית כדי שפאר השנה. ב (וכן הדין מי שהיה ייט בתוך הבד שוב שזן הן גדת ואם ישגהו שני ימייו וארעו אבל לפני המועד או אנס, או שהטעוהו פועלים אף על פי שזון יותר זול משמן זולף מכניסו בתבית ואומר כל הון לשפך תביתו וכן סותם פי התבית כדרכו בחול דברי רבי יוסי, רבי יהודה אומר, עשה לו למדיח מסכסו בבור בנסים בשביל שלא יחמיץ, רבי יהודה אומר, הבור. א) מניסין אדם פרותיו במועד מפני הנגנים, ושולח שמתנו מעגלה מן המשנה, מקום ששורין יותר, בשביל שלא תאבד, שדורין אותו כדי שיתרכבו, ואם שהיו אותו יותר ממי נקבות. ב) ובלבד שלא יזון את מלאכתו במועד, וכלן אם כנו מלאכתו במועד, שהיה להם שהות מלפני המועד והשאריו אותם למועד, שאז זמני פניו, איבדו, שאסור להזניח מהן וכו', ורבי' מפרש שביט דין עושין אותו הפקר. ד) אין לוקחין קלות במועד בתים, עבדים ובמהה, אלא אם הקונה צריך להן לצורך המועד, כגון בתים לישב בהם, עבדים להשתמש בהם, כגון המשל לחיטה, או לצורך המוכר שאין לו מלכוד מה יאכל במועד. וכו' במשנה דשני דיניו זה, לצורך המוכר זה דבר אחר שצריך למעות להוציא המועד, מותר לקנות מפניו, ושאינו לו מה יאכל

הוא טכא או אם צריך הקורא, דכתיב (ויקרא יג טז) "לטהרו או לטמאו", ועוד אמר רבי מאיר, להקל במועד עבדים אדם עצמות אביו ואמו, כדי לקבון במקום אבותיו, מפני שמחה היא לו שקבור במקום אבותיו, (וברי עקיבא אינר כמיא מנגרא ממשו שמחת היום עליו ואינו מצטער כמו שאמר היום, בלקט עצמות אביו), רבי יוסי אבי, ואחר במועד, לא ישור אדם לא יביא קטן לספד על מתו, שבת על מימים רבים, שאומר הספדו בכי עמי כל מרי לב, ולא יספדו למתו שפת לו קדם לרגל שלשים יום, ושפאו מתחילין לדרש בהלכות תרג, כדי שלא יבא להשתמש במועד שקבין לצורך תועל שלם לספדו, ויש אומרים שהטעם שאסור מקץ שאין המת משתבח מן הלב עד שלשים יום, ולפי זה אפלו בהגם אסור להספד. ו) אין חופרין כוכין חור לקבורת המת במערה שמתחת לקרקע, וקברות וכן כבון שמעל הקרקע, אין עושין אותן במועד, להכינם לצורך מתים שימיתו, לפי שטרקא מרבה הוא, אלא אם צריכין להם עתה לפת, אלא אם מחנכים את הנוכין במועד, והניט אם הנה ארץ מקצוה, ואם היה קצר מארצו ומרחיבו, דהיי קצרי רבים, כיון דרבים שרת, ורבים וקבין דגלגל החורר בעולם ועושין נברכת במועד בקרה של כוכבין לא הם בהגדין, דלת ביה קצרה וקבין ארעו והתוסי דהיט לצורך אותן שמתין לכנס במועד, שנמאכ פקרק ג' שהנה ב, אפלו של מתים מותר לעשות עם המת חצרו דהיי באתו חצר שמתה בתוכו, אבל לא חצרו אחרת שלא יאמרו מלאכה אחרת הוא עושה, רבי יהודה אומר, אפלו באתו חצר שמתה בתוכו נמאך דאית ביה טרחה ויתר לעשות במועד, אלא

אם נן יש עמו קטנים, ששם מקטרים מלפני יום טוב. ז) אין נושאין גנים במועד, לא בתולות ולא אלמנות, ולא גרושות, ולא מיבמין, מפני ששמחה היא לו, ואין מקריבין שמחת שאולין בשמחת התק, דכתיב (ירמיה טו יד) "שמחת חפר" (לא באשקו, ולא בחמורו הוא את גרושותו שאינה חדשה לו, ואין בו שמחה כל כך), ועושה אשה תכשיטיה, כגון לכתל את עיניה, ולהקשות שער ראשה של יתפנו, ומערכת צבע על המועד, רבי יהודה אומר, אשה לא תסוד כסיד להשיר שערותיה מפני שנוה אלה, דמצטייה אף על פי שמתקשות אחר כך, מכל מקום בשעה שהסיד עליה מצטירת. ח) הדיז, שאינו יכול לבון לעשות שפה לבנד שהתא שנה ומקנת, אלא מתעסק לבא ולקאן, והוא רחב במקום אחד וקצר במקום אחר, הרי יוסי תופר עדים, כמו שצריך למועד, והתאן אסור לתפר כדרכו, אלא מכליב, עיני שני קלב, שהתפירות תהא אחת למעלה ואחת למטה, ומסורין אורזין את המטות בתבליים שתי וערב, רבי יוסי אומר, אף ממתחין את התבליים שנתפר, אבל לא יתקדו, והתלושן אף קשה ובמשנה שבמקרא לא גריס ליה, וכן (ראה מהרע"ב), ט) מעמידין בונין ומתקנין תנור (כירים) לכלש, ותיים לטחן, במועד לא יבא לצורך המועד, הרחיים שנתו תקלות יתנו מדי אין טוחנות יתה, הדרך להכות בפטיש כדי לטתת אלה, ששואה חלקה אין החסין נשברין, וזה נקרא כבישת הרחיים, ויש אומרים שפרשו לתוך החור שבאמצע,

מסכת מועד קטן פרק ג

ה' טבת

א) ואלו כותבים במועד, דהיי דבר הקבדו, שטר קדושי נשים, שמא יקדמו אחר, ובמקדוש בשטר אף על פי שאין בו שנה פרושה, גטין, וכישוריה לצאת בשפרא, דחושנין שתשפאר עגולה, ושורבין, שטר תשלום, שאם לא יקבל לו המלכה שובר לא ישלם לו הלזה, ומנאך מקסידי מנתויו וכונו

שאבד המלכה שטר חוב, דמיתקי, שמת חולה שנטוק למת, דחושנין שמת ימות, מתנה, של כריא, שמא יתור בו הנתון, ורומולבין, קנתת העשיריו והעניים שמי שיש לו בעל חוב, ונבר שביעתי צריך לשמט החוב, שאסור לבנות חוב שעבר עליו שביעתי, ותקו הלל שיימסר שטרותיו לבית דין, וחוב הנמסר לבית דין חיי קבני כדי שיעני ימנע מלמלות קדם שביעתי, וקשהמלכה רוצה לילך, ויכול לנבר שביעתי עד שיתור, ואגרות שום, ששקמו בית דין ככסי לזה אגרות מלכות, ומורעין די שטר חוב, ואם העדים רוצים ללכת יתיה המלכה קרם מקאן וקרח מקאן, ואגרות מוזן, ושטר מקביר בית דין וקסי הבעל למזון האשה והבתו, או למי שחילק עליו לזון בת אשתו, שטר שקבלה, שפולחן חלן לאשת אחיו, ומאונים, קטנה שהשיאו אותה אחיה או אמה שיכולה למאן בכעלה ולמרו אף אשתי לו, ורוצאך בלא גט, כותבים אף על פי שיש בו זון, ואם לא יקתבו הישר עקשין, שמא תביא ב' שטרות לאחר המועד, ושוב אינה יכולה למאן, ותשב עמו, שאינה חפצה באתו בעל ושטריו ברויה, שבררו להם דינים, זה בורר לו דין אחד וכו', וכותבים שטר שלא יחזרו הפעלי דינים, ואם לא יקתבו עקשין שמא לפי זה ויבטל

השלם, ונזות בית דין, פסק דין שפסקו הדינים שלא ישבח הפסק דין, ואגרות של רשות, שכותבים לפי צווי השלטון והצאותיו, כדי שלא ישבח ויפסד, ויש אומרים אגרות שלום לחברו שום מעשה הדיז ויבטלו לצורך המועד (תרי"ט). ד) אין טובין שטר חוב שכתבו לאחר המועד, דינו שהתורה וגישה לו סוכה וכו', ויכול לו הלזה, ואם המלכה איט מאמינו ללזה, ואינו רוצה להקלותו בלא שטר, והלה צריך למעות בחול המועד, ואף על פי שאינו לצורך המועד, אין טובין אסורים לזכור לזון במועד (תמ"א) אבל לא למכור לאחרים, וטווח על ריכו המלת לציצית, אבל לא בידו, ולא בפלי, כדרך שהוא עושה בחול, דאפשר לעשות בשני. ה) מקובר את מתו שלשה ימים קדם לרגל, ונגה באלת אותו שלשה ימים, דעקר אבולת הוא שלשה ימים ראשונים, ובקבלת אותו גזרת שבעה, ויש' ש' דטעות סופר הוא (עיי' המזות ב"ח) דאפלו נגה שנה אחת בקבלת קדם הרגל כמיל שבעה, אם קדם הרגל כל שבעה, ועוד יום אחד קדם הרגל שהוא שמונה, בטלה הימנו גזרת שלשים, כיון שכנסים יום אחד בתוך השלשים, מפני שאמרו, שבת עולה ואינה בגמון שבעה, ואינה מספקת את השבעה, שצריך להשלים אחר השבת,

מותר להשכיר עצמו אפלו במלאכה שבה אה צריך), אין מפני כלים או תבואה מביא אחד לבית, אחר שרוקח מפני טהרה, אבל מפנה הוא כלים לחצרו, דהיט מביא לבית שאותו חצר, כיון שאינו עבר דרך רשות הרבים, אין מביאין כלים שאין בהם צרך המועד מבית האמון, ואם חושש להם מקאן יגבנו מבית האמון, או שהאמן צריך לשכור וחושש שלא יבקש ממנו פעם שניה, מנפן לחצרו אחרת שפועל אה (רשי' סס"ח), ולא יביאם לבית אלא בצענה (רשי' ס"ח), ח) מחפין את הקצוות, תאמין ששוחו אותן כדי לבישן מכסין אותן במועד, בקש למפתי העשמים ואף לקדח את הקש והשפת המר, רבי יהודה אומר, אף מעינין, מכסין אותן ביחד שפירא כמין קרי, ויחא נח לכסות, מוכי פירות, קסות וכלים מוכרים בצענה, שלקל שאמתוהו כיון כל השנה צריך צענה, ודוקא לצורך המועד, הפזין שצדיו טפות ודינים אפלו לצורך המועד, והתששוש שדשין ונותשין חטים לדיסא, והגרוסות, שטוחנין גריסין של פול, כל אלו שטוין בצענה לרשי' פרוש, שמוכרין בצענה, שלא יאמרו שלקחו שלא לצורך המועד, ולקבמו, ורשין וכו' בצענה, ורק לצורך המועד, רבי יוסי אומר, הם הארזין המחויר על עצמן שלא לעשות אפלו בצענה וכן לא למכרן.

פרק ג אמרנו בגמרא שאסור לגלג בחול המועד כדי שלא יבגס לרגל כשהוא מגול ומגול שער. א) ואלו מגלחין במועד, כיון שלא היה להם פניא לגלח לפני המועד, הפא במועד ממדינת הים, וכשפירש לחסורו או לצורך אחר, דשקדקל לפי לטיל אסור לגלח בחול המועד, ומביט השבוי, שהיה שביד עד המועד, וחיצא מבית האסורין, ואפלו ביד ישראל שנותניו לו להגנלה, כיון שהיה בצער ולא גלח ויה אנט דאיי ערב לאדם בבית האסורין (ירושלמי), ומתקנה שאסור בגלחתי, שהתירו לו חכמים דהיי בחול המועד, וכן מי שנשאר להם על דהו, שצריך שלא לגלח והתר במועד, שלא מקא חכם ששאר לו לפני המועד, או שלא מקא פתח חטקה לפני המועד, והזוי שהשלים זמן נזירותו במועד, והמצרע העולה מטמאנו לטהרות שחל שביעי שלו במועד, שחייב בתגלחת, דכתיב (ויקרא יג טז) "וזה כיים השביעי יגלח את שעריו". ב) כבוס אסורה חכמים כמו גלוח, כדי שיקבס לפני המועד, ואלו מוכבשין במועד, הבא ממדינת הים, ומביט השבוי, וחיצא מבית האסורים, והמנהג שהתירו לו חכמים דהיי במועד, דבשעת דהיי אסור כביבוס, וכן מי שנשאל לחכם, על ידך שנדר שלא לכבס והתר במועד, וכן מטפחות שמונבים בהם הדינים ומטפחות שמכסין בו ספרים למקפתר של יפיל עליו הערות, לאלה המהרין להחפיר, שמונבים בהם שמונבים או שמונבים מבית הפרחין, כל אלו מתרין לכל אדם, שכל אלו מתלכלכין תדיר וצריך כבוס תדיר, הנין והבות והיולדות שעלם מטמאנו במועד שבגדיהם ומתלכלכין מביט וצריכין וכלים אפלו כשכבר נתכבס מערב יום טוב, וכל הטמאין העולין מטמאנו לטהרות במועד, הרי אלו מתרין לכבס במועד, שכל אלו מטמאין בגדיהן וצריכין להחפיר בגדיהם או לכבסם, ושאר כל אדם שאין לו מוסקי הרעובין קלי פשתן שמתלכלכים מהר ומתרים לכבס, וכן מי שצריך לו אלא תלכין אחר, אם עומד בלתי כבוס כלי חלק, שמונבים עליו שאין לו אחר מותר, כתיבה הים נה מדברים האסורים בחולו של מועד.

השלוס, ונזות בית דין, פסק דין שפסקו הדינים שלא ישבח הפסק דין, ואגרות של רשות, שכותבים לפי צווי השלטון והצאותיו, כדי שלא ישבח ויפסד, ויש אומרים אגרות שלום לחברו שום מעשה הדיז ויבטלו לצורך המועד (תרי"ט). ד) אין טובין שטר חוב שכתבו לאחר המועד, דינו שהתורה וגישה לו סוכה וכו', ויכול לו הלזה, ואם המלכה איט מאמינו ללזה, ואינו רוצה להקלותו בלא שטר, והלה צריך למעות בחול המועד, ואף על פי שאינו לצורך המועד, אין טובין אסורים לזכור לזון במועד (תמ"א) אבל לא למכור לאחרים, וטווח על ריכו המלת לציצית, אבל לא בידו, ולא בפלי, כדרך שהוא עושה בחול, דאפשר לעשות בשני. ה) מקובר את מתו שלשה ימים קדם לרגל, ונגה באלת אותו שלשה ימים, דעקר אבולת הוא שלשה ימים ראשונים, ובקבלת אותו גזרת שבעה, ויש' ש' דטעות סופר הוא (עיי' המזות ב"ח) דאפלו נגה שנה אחת בקבלת קדם הרגל כמיל שבעה, אם קדם הרגל כל שבעה, ועוד יום אחד קדם הרגל שהוא שמונה, בטלה הימנו גזרת שלשים, כיון שכנסים יום אחד בתוך השלשים, מפני שאמרו, שבת עולה ואינה בגמון שבעה, ואינה מספקת את השבעה, שצריך להשלים אחר השבת,

מותר להשכיר עצמו אפלו במלאכה שבה אה צריך), אין מפני כלים או תבואה מביא אחד לבית, אחר שרוקח מפני טהרה, אבל מפנה הוא כלים לחצרו, דהיט מביא לבית שאותו חצר, כיון שאינו עבר דרך רשות הרבים, אין מביאין כלים שאין בהם צרך המועד מבית האמון, ואם חושש להם מקאן יגבנו מבית האמון, או שהאמן צריך לשכור וחושש שלא יבקש ממנו פעם שניה, מנפן לחצרו אחרת שפועל אה (רשי' סס"ח), ולא יביאם לבית אלא בצענה (רשי' ס"ח), ח) מחפין את הקצוות, תאמין ששוחו אותן כדי לבישן מכסין אותן במועד, בקש למפתי העשמים ואף לקדח את הקש והשפת המר, רבי יהודה אומר, אף מעינין, מכסין אותן ביחד שפירא כמין קרי, ויחא נח לכסות, מוכי פירות, קסות וכלים מוכרים בצענה, שלקל שאמתוהו כיון כל השנה צריך צענה, ודוקא לצורך המועד, הפזין שצדיו טפות ודינים אפלו לצורך המועד, והתששוש שדשין ונותשין חטים לדיסא, והגרוסות, שטוחנין גריסין של פול, כל אלו שטוין בצענה לרשי' פרוש, שמוכרין בצענה, שלא יאמרו שלקחו שלא לצורך המועד, ולקבמו, ורשין וכו' בצענה, ורק לצורך המועד, רבי יוסי אומר, הם הארזין המחויר על עצמן שלא לעשות אפלו בצענה וכן לא למכרן.

פרק ג אמרנו בגמרא שאסור לגלג בחול המועד כדי שלא יבגס לרגל כשהוא מגול ומגול שער. א) ואלו מגלחין במועד, כיון שלא היה להם פניא לגלח לפני המועד, הפא במועד ממדינת הים, וכשפירש לחסורו או לצורך אחר, דשקדקל לפי לטיל אסור לגלח בחול המועד, ומביט השבוי, שהיה שביד עד המועד, וחיצא מבית האסורין, ואפלו ביד ישראל שנותניו לו להגנלה, כיון שהיה בצער ולא גלח ויה אנט דאיי ערב לאדם בבית האסורין (ירושלמי), ומתקנה שאסור בגלחתי, שהתירו לו חכמים דהיי בחול המועד, וכן מי שנשאר להם על דהו, שצריך שלא לגלח והתר במועד, שלא מקא חכם ששאר לו לפני המועד, או שלא מקא פתח חטקה לפני המועד, והזוי שהשלים זמן נזירותו במועד, והמצרע העולה מטמאנו לטהרות שחל שביעי שלו במועד, שחייב בתגלחת, דכתיב (ויקרא יג טז) "וזה כיים השביעי יגלח את שעריו". ב) כבוס אסורה חכמים כמו גלוח, כדי שיקבס לפני המועד, ואלו מוכבשין במועד, הבא ממדינת הים, ומביט השבוי, וחיצא מבית האסורים, והמנהג שהתירו לו חכמים דהיי במועד, דבשעת דהיי אסור כביבוס, וכן מי שנשאל לחכם, על ידך שנדר שלא לכבס והתר במועד, וכן מטפחות שמונבים בהם הדינים ומטפחות שמכסין בו ספרים למקפתר של יפיל עליו הערות, לאלה המהרין להחפיר, שמונבים בהם שמונבים או שמונבים מבית הפרחין, כל אלו מתרין לכל אדם, שכל אלו מתלכלכין תדיר וצריך כבוס תדיר, הנין והבות והיולדות שעלם מטמאנו במועד שבגדיהם ומתלכלכין מביט וצריכין וכלים אפלו כשכבר נתכבס מערב יום טוב, וכל הטמאין העולין מטמאנו לטהרות במועד, הרי אלו מתרין לכבס במועד, שכל אלו מטמאין בגדיהן וצריכין להחפיר בגדיהם או לכבסם, ושאר כל אדם שאין לו מוסקי הרעובין קלי פשתן שמתלכלכים מהר ומתרים לכבס, וכן מי שצריך לו אלא תלכין אחר, אם עומד בלתי כבוס כלי חלק, שמונבים עליו שאין לו אחר מותר, כתיבה הים נה מדברים האסורים בחולו של מועד.